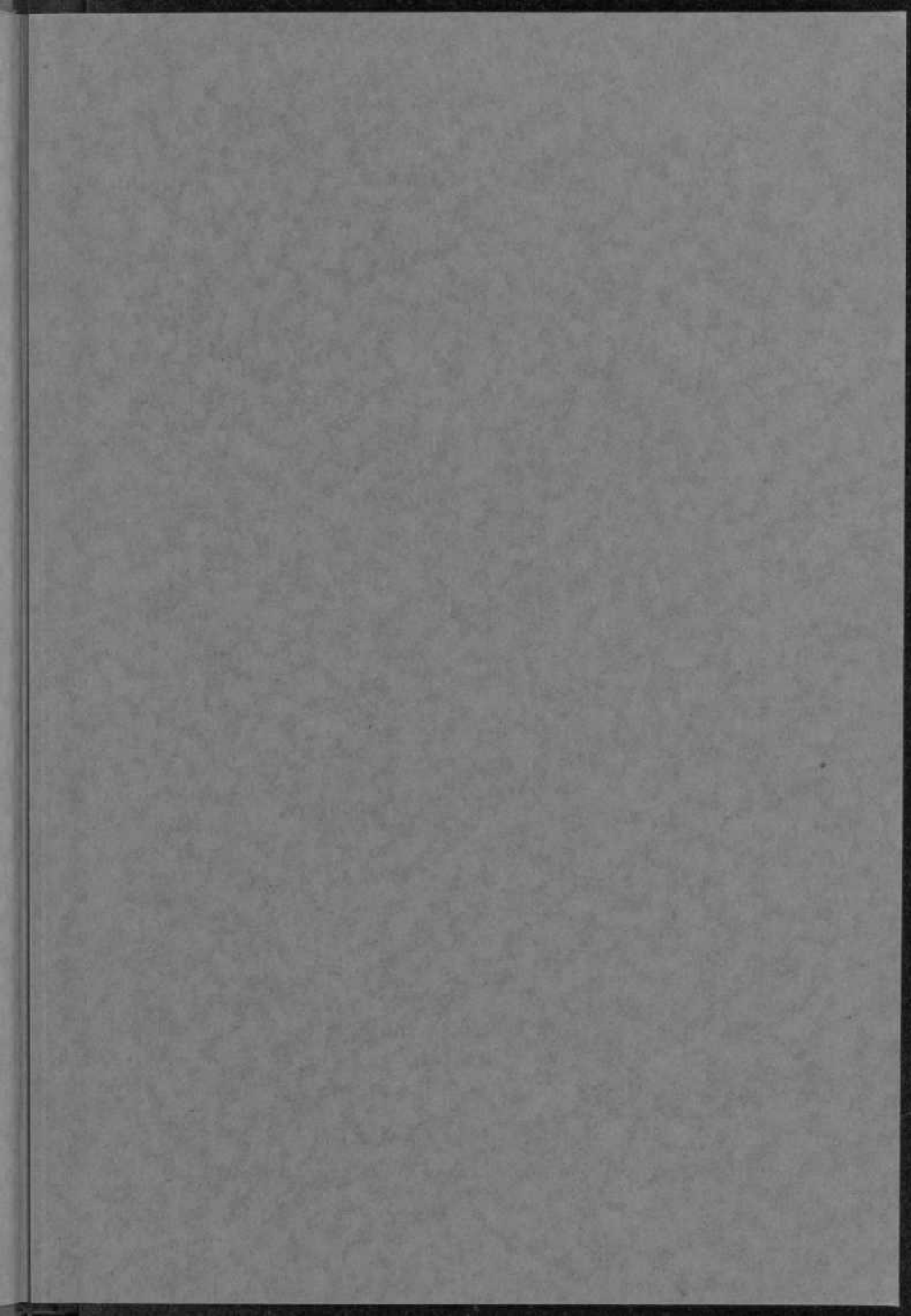

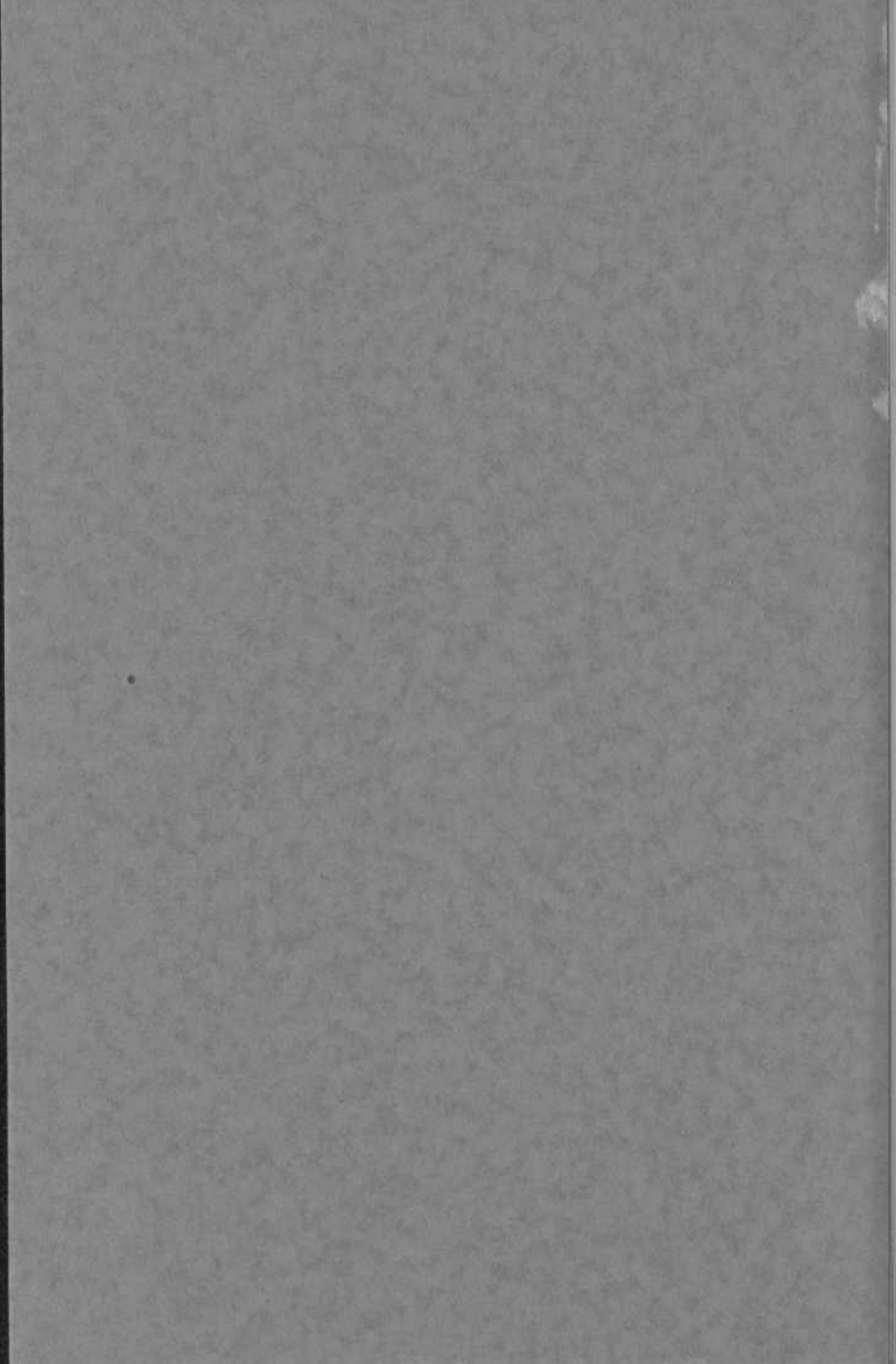
RENÉ DE CLERCQ
Nagelaten Gedichten

9118.

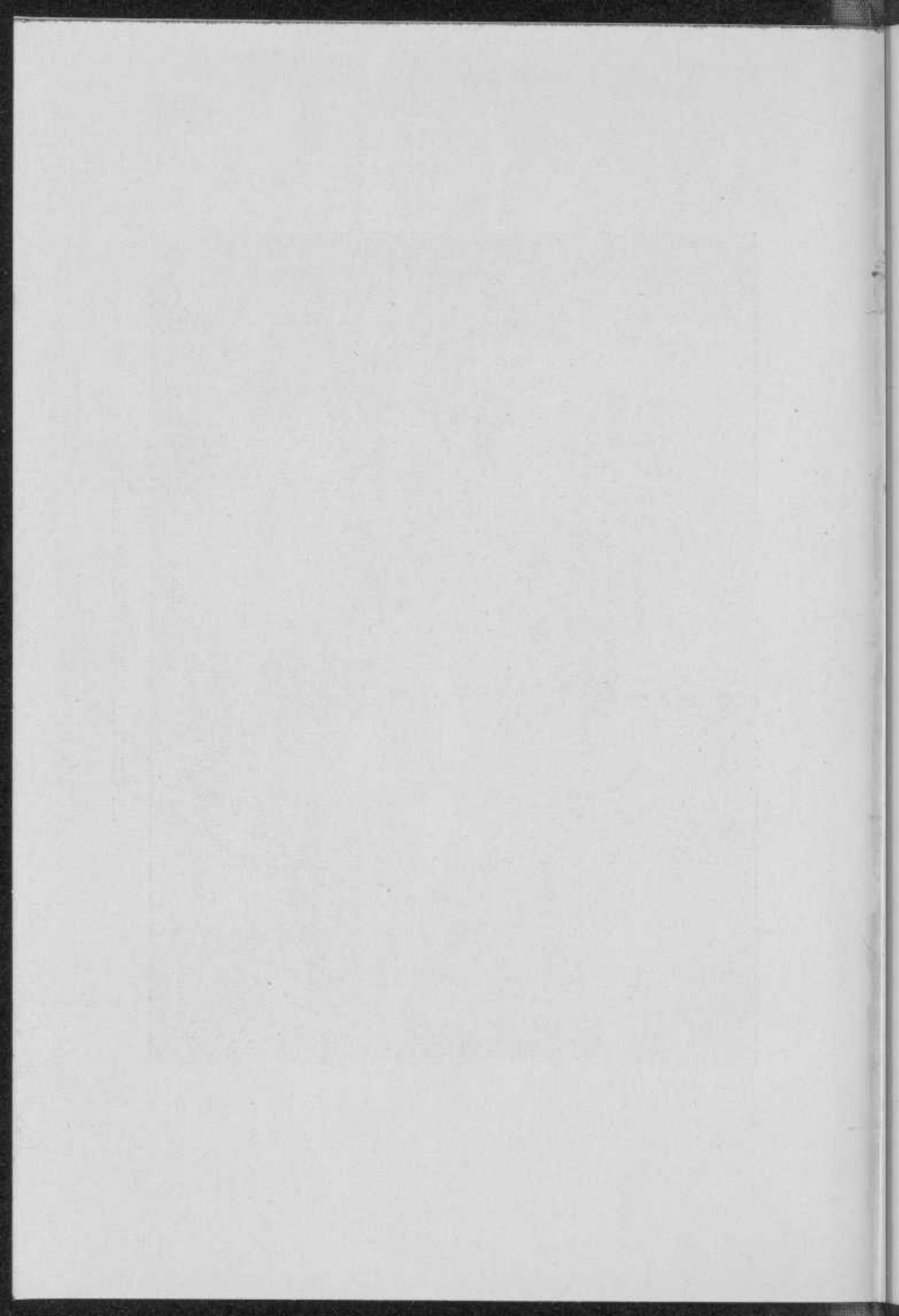

NAGELATEN GEDICHTEN

DRUKKERIJ WED. G. VAN SOEST — AMSTERDAM

DE WERKKAMER VAN RENÉ DE CLERCQ

NAGELATEN
GEDICHTEN

VAN

RENÉ DE CLERCQ

WAGELATEN
GEDICHTEN

VAN
RENS DE CLERQ

Dit Boek is niet in den handel. Het wordt als geschenk toegezonden aan een aantal letterkundigen en leden van de Dietsche Beweging. Bedoeling hiervan is, de nagelaten gedichten van René de Clercq bekend te maken ter plaatse waar ze dit behooren te zijn : bij kenners en bewonderaars, bij vrienden en strijdgenooten. En een verdere bedoeling deze : weerklank te wekken bij hen, die evenals de schrijver der Inleiding van oordeel zijn, dat een volledige volksuitgave van René de Clercq's werken behoort te worden tot stand gebracht.

The first part of the book is devoted to a general introduction to the subject of the history of the United States. The author discusses the various factors that have influenced the development of the country, including geography, climate, and the influence of different ethnic groups. He also touches upon the political and social changes that have shaped the nation over time.

INLEIDING

De eerste twee hoofdstukken van dit boek behandelen de
algemene principes van de leer van de natuur.

In het derde hoofdstuk wordt de leer van de natuur
toegepast op de leer van de mens.

In het vierde hoofdstuk wordt de leer van de natuur
toegepast op de leer van de maatschappij.

In het vijfde hoofdstuk wordt de leer van de natuur
toegepast op de leer van de godsdienst.

In het zesde hoofdstuk wordt de leer van de natuur
toegepast op de leer van de kunst.

In het zevende hoofdstuk wordt de leer van de natuur
toegepast op de leer van de wetenschap.

In het achtste hoofdstuk wordt de leer van de natuur
toegepast op de leer van de filosofie.

In het negende hoofdstuk wordt de leer van de natuur
toegepast op de leer van de literatuur.

In het tiende hoofdstuk wordt de leer van de natuur
toegepast op de leer van de geschiedenis.

In het elfde hoofdstuk wordt de leer van de natuur
toegepast op de leer van de politiek.

In het twaalfde hoofdstuk wordt de leer van de natuur
toegepast op de leer van de economie.

In het dertiende hoofdstuk wordt de leer van de natuur
toegepast op de leer van de sociologie.

In het veertiende hoofdstuk wordt de leer van de natuur
toegepast op de leer van de psychologie.

In het vijftiende hoofdstuk wordt de leer van de natuur
toegepast op de leer van de pedagogiek.

In het zestiende hoofdstuk wordt de leer van de natuur
toegepast op de leer van de ethiek.

In het zeventiende hoofdstuk wordt de leer van de natuur
toegepast op de leer van de rechtsleer.

In het achttiende hoofdstuk wordt de leer van de natuur
toegepast op de leer van de filosofie van de geschiedenis.

In het negentiende hoofdstuk wordt de leer van de natuur
toegepast op de leer van de filosofie van de kunst.

In het twintigste hoofdstuk wordt de leer van de natuur
toegepast op de leer van de filosofie van de wetenschap.

In het eenentwintigste hoofdstuk wordt de leer van de natuur
toegepast op de leer van de filosofie van de literatuur.

BLINDING

Op 14 November van dit jaar zou René de Clercq zestig jaar zijn geworden, en op 12 Juni is het al weer vijf jaar geleden, dat hij stierf.

Een jaar, dat niet onopgemerkt voorbij mag gaan in de Nederlanden ! Want deze man was als dichter een der laatst overgeblevenen van een uitstervend kunstenaarsgeslacht, dat onze letteren gedurende een halve eeuw had verheven tot een hoogte, welke zij na Hooft en Vondel niet meer hadden gekend. Hij was een der laatsten niet alleen, maar ook een der grootsten van dat geslacht ! En als strijder, als vechter voor het levensrecht van zijn Vlaamsche volk, als bezieler tot den kamp tegen het verfranschende Belgische staatsgezag, tot het bewust Vlaamsch-nationale voelen en denken, is hij degeen, wiens dichterlijk woord, naast de zwijgende daad van Borms, het zaad is geweest, waaruit Vlaanderen's toekomst groeit. Een dubbele reden dus, om hem te eeren ! Zoo al niet voor het officieele Holland, dan toch voor Dietsche kringen zeker.

Hoe gaarne had hij op zijn zestigsten verjaardag de verschijning van een volledige volksuitgave zijner werken beleefd ! Dit moest helaas een illuzie blijven. Maar voor ons, overlevenden, die weten, hoezeer hij aan die gedachte hing, en zien, hoe juist zij is, want hoe wenschelijk, dat de wonder-schoone vruchten van zijn dichtergave onder het

bereik van alle belangstellenden worden gebracht, voor ons, overlevenden, is er alle aanleiding, dezen wensch van den dichter over te nemen, en te trachten hem in vervulling te doen gaan.

De schrijver van deze inleidende bladzijden heeft sedert lang het initiatief hiertoe genomen, doch tot dusver stuitte de verwerkelijking af op gebrek aan ondernemingslust bij de bevoegde instanties. En zoo is het dan, dat wij ons voorshands — in stede van een volksuitgave van des dichters werken te erlangen — met een vervollediging van het tot nog toe verschenene moeten vergenoegen. Want dat dit zijn gedenkjaar 1937 in het Dietsche land zou voorbijgaan, zonder dat aan René de Clercq als dichter een passende hulde werd gebracht, en dit nadat hij er in het afgelopen jaar door het plaatsen van een gedenksteen op zijn graf als strijder gehuldigd werd, terwijl in dat jaar de waardeering als kunstenaar, door het toekennen van den Rembrandtprijs, van Duitschland moest uitgaan, dat zal toch zeker niemand onzer wenscher of verwachten!

Zoo ziet dan dit boek het licht. Het brengt 38 Rialiedereren, nog nimmer gepubliceerd, en 16 Noodhoornliederen, ten deele nog nimmer, ten deele hier en daar in periodieken, doch geen van alle in een zijner bundels verschenen. Zijn geheele dichterlijke nalatenschap. Een verantwoording om-

trent een en ander gaat hier volgen, alsmede nog enkele andere mededeelingen en herinneringen uit het leven van René de Clercq.

Zijn werk is in drie duidelijk te onderscheiden ontwikkelingstijdperken te verdeelen : zijn jeugd, zijn overgangstijd, en zijn rijpen tijd.

Wie kent niet zijn jeugdgedichten ? De vier bundeltjes „Land”, „Jeugd”, „De huiskring” en „Voor het Volk”, later met „De Bloem der heide” en „Een sonnettenkrans” verrijkt, in één band onder den titel „Gedichten” verschenen. Wie heeft niet genoten van dien onstuimigen levensdrang, die bruisende blijheid, die stille bewondering ook, dat fijne waarnemingsvermogen, dien humor dikwijls, maar voor en boven alles van die sterke liefde tot de natuur, tot menschen en dieren, bloemen en boomen, tot de groeizaamheid van zijn West-Vlaamsche land, met de wisseling der getijden, met zijn beken en stroomen, zijn bosschen en velden en bouwlanden, met zijn stormvlagen en zijn zonnebrand ! Wie heeft niet genoten, wanneer hij die liederen las, waarin hij zijn volk bezingt en bejubelt, het arbeidende, zwoegende, juichende, feestvierende Vlaamsche volk ! Het zijn deze gedichten geweest, die hem met één slag den roem brachten, die niet sterven kan, en dien dan ook politieke kwaadwilligheid in later jaren hem nooit

heeft kunnen ontnemen. Zij zijn, die gedichten, de eerste welling uit de bron, die bij den dichter tot zijn dood toe heeft gevloeid en waaraan wij ons eeuwig kunnen blijven laven.

Naast deze lyriek is er ook lyrische epiek uit zijn jeugd. „De Vlasgaard” en „Terwe”, twee verhalen uit het boerenleven, minder bekend dan zijn liederen, maar van even hoog en zuiver dichterlijk gehalte.

Zijn overgangstijd opent met den bundel „Toortsen”. En verder behooren er toe : „Uit de diepten” en „De zware kroon”, alsmede de roman „Harmen Riels”. Dit is de tijd, waarin zijn overtuiging zich scherper, principieeler afteekent : hij voelt zich tot het socialisme geneigd, en zijn „Toortsen” getuigen daarvan. Het is, of die strengere beginselvastheid zich ook in den vorm zijner gedichten uit : zij zijn strakker dan voorheen, verraden minder bewogenheid, zijn harder ook. Zij zullen wel nooit de bekoring verwekken van zijn jeugdlyriek, maar schoon zijn zij op hun eigen wijze.

Dit laatste geldt ook voor de bundels „Uit de diepten” en „De zware kroon”. Deze zijn ontstaan in een tijd, dat René de Clercq door meer dan een ramp in zijn leven was getroffen. De dood van zijn vrouw, onder welken slag hij diep gebukt ging, en een ernstige ziekte, die hij zelf had moeten doormaken, drukten zwaar op zijn gemoed. Een

reeks gedichten spreekt ons van zijn leed en levensmoetheid, van het tranenfloers, waar doorheen hij alle dingen ziet. Onder die gedichten zijn er reeds van volkomen schoonheid.

De roman „Harmen Riels” is goeddeels een autobiografie. Zoo treffend en raak geschreven, dat hij René de Clercq met dezelfde snelheid en onvergankelijkheid zijn naam als schrijver maakte, als waarmee zijn jeugdbundels hem dien van dichter hadden geschonken.

Zijn rijpe tijd ! Hij zet in met het Vlaamsch aktivisme. Daarin vindt hij, hetgeen hem in het socialisme altijd had ontbroken : de warme, harts-tochtelijke liefde tot het Vlaamsche volk ! En zoo klinkt de eerste machtige stoot op den Noodhoorn :

„Niet om den zwier van een vrij gebaar ;
Niet om de vreugd van een schoon gevaar ;
Noch uit zucht dat ik roem verkreeg ;
Niet om mijn forschen leeuwenhaat ;
Niet uit wrok om eeuwen smaad ;
Niet om den jubelzang der zege ;
Uit liefde, uit liefde alleen,
Vlaanderen, heb ik uw strijd gestreên !”

En die eerste stoot werd door zoovele andere, even zuiver, machtig en doordringend, gevolgd, dat de echo's ervan over het Vlaamsche land, en

ver daarbuiten, blijven weerklinken ! Deze strijdlyriek is, naast de liefdeslyriek, de hoogste vorm geworden, waarin René de Clercq's talent zich uitleefde. Het Noodhoornlied is het type gebleven, dat hem tot den dood niet verliet.

En nu de liefdeslyriek. Zij ontstond omstreeks denzelfden tijd als de strijdlyriek. En zij heeft tijdens zijn leven voor het publiek haar uiting gevonden in de twee bundels „Het boek der liefde” en „De Meidoorn”. In deze „Nagelaten gedichten” zullen de overige Rialiederden worden openbaar gemaakt.

Maar zijn rijpe tijd omvat nog veel meer dan alleen lyriek. Reeds in dezelfde jaren, waarin de eerste „Noodhoorn”-uitgave verscheen en „Het boek der liefde” in voorbereiding was, ontstonden ook een aantal grootere, lyrisch-epische gedichten, saamgevat in „Van aarde en hemel”. En daarbij bleef het niet. Het bijbelsche epos werd een vorm, waarin hij zich bij herhaling heeft geuit. Zoo in „Tamar” en „Maria Magdalena”, waarin hij ons, in deels rijmlooze, deels berijmde verzen, van de haar recht zoekende Tamar en van het leven en de wonderen van Christus verhaalt. Beide boekjes zijn schatkamers van schoone gedachten en vormgevingen.

Ook de gewone roman en novelle bleef in zijn rijpen tijd hem bij. Na den oorlog, tijdens zijn

ballingschap in Amsterdam, verschenen „Een wijn-avond bij dokter Aldegraaf”, een boek, door den schrijver zelf bij voorkeur als „Vlaamsche dekameron” aangeduid, alsmede de humoristische roman „Het zonnefluitje”, de laatste onder het pseudoniem H. C. Joesken, omdat er in die dagen geen uitgever te vinden was, die de publicatie van dit volkomen onpolitieke boek onder René de Clercq’s eigen naam aandurfde, uit angst voor de reactie der „publieke opinie” wegens des schrijvers aktivisme! Naast dit oorspronkelijk proza zagen nog eenige vertalingen en bewerkingen van zijn hand het licht, te weten een vertaling van de liederen uit Ch. de Coster’s „Thijl Uylenspieghel”, en vrije navertellingen van Cervantes’ „Don Quichote” en van het Volksboek van den Faust.

En dan ten slotte zijn dramatiek. Drie treurspelen heeft hij in zijn rijpen tijd geschreven: „Kaïn”, „Saul en David” en „Absalom”. Aan een vierde is hij nog eens begonnen: „Artevelde”, doch dit is nooit voltooid. Bij zijn dood was overigens ook weer een groote nieuwe oorspronkelijke roman in voorbereiding, die hij zelf met den naam Faust-Luther-roman placht te bestempelen. Over het ontstaan der bijbelsche treurspelen nog een enkel woord. In alle drie wordt ons de geest der opstandigheid voor oogen gesteld, René de Clercq’s eigen geest. In „Kaïn” wel het zuiverste. Hij teekent

daar den opstandigen mensch, opstandig tegen zijn medemenschen en tegen God, den mensch die met eigen hand het onbekende wapen smeedt, het zwaard, waarmee hij den eveneens onbekenden Dood voor de eerste maal op aarde brengt. De gedachte om de beteekenis van het zwaard hier in het middenpunt van een treurspel te plaatsen, kwam bij René de Clercq op na een bezoek aan de in 1925 in het Rijksmuseum te Amsterdam gehouden groote Rembrandt-tentoonstelling, waar hij voor het eerst in zijn leven het door Stockholm ingezonden doek „Claudius Civilis” gezien had. Op dit schilderij is n.l. het zwaard van den hoofdman in het middenpunt van de aandacht geplaatst, en René de Clercq had van het stuk een diepen indruk ondergaan. Zijn drama „Kaïn” was er het onmiddellijk gevolg van, en in aansluiting daaraan „Saul en David” en „Absalom”. Binnen het jaar waren de drie treurspelen geschreven. Wanneer men bedenkt, dat dit jaar juist viel in den tijd van zijn ergste armoede, en een winter had, waarin de kou, en soms zelfs de honger niet ophield hem te plagen, dan spreekt dit feit voor des dichters werkkracht een duidelijke taal!

En nu nog iets over wat dit boek gaat brengen. In de eerste plaats de nagelaten Rialiedereren. Men zou de vraag kunnen stellen, waarom ik tot de

publicatie van deze gedichten, waartoe mij door zijn erfgenamen reeds voor eenige jaren de toestemming werd gegeven, overga, nu René de Clercq zelf er nooit toe heeft besloten. Het antwoord is heel eenvoudig : omdat ik meen, dat ze aan het nageslacht niet onthouden mogen blijven. De dichter zelf heeft ze werkelijk niet achtergehouden, omdat hij ze niet goed genoeg vond ! Neen : ze zijn van een zoo hoog gehalte, en meer dan een van een zoo onsterfelijke schoonheid, dat zij niet verloren mógen gaan ! Moet ik er noemen ? „Liefste, kom uit !”, „Zonnehart, klaar trillend goud”, „Ik zal voor U de zomer zijn”, en nog zoo vele, vele andere ! Waarom hij ze dan zelf niet publiceerde ? Wel, op het nuchtere motief, dat dezelfde gedachte, waarvan zij spreken, reeds zoo dikwijls in de in „Het boek der liefde” en „De meidoorn” wèl opgenomen gedichten op andere wijze was uitgesproken ! Maar mag dat voor ons een reden zijn, om er geen kennis van te nemen, wanneer de vorm, waarin die gedachte is vervat, zoo onsterfelijk schoon is ? Ik vind van niet ! Eigenlijk vind ik, dat ik mij niet zoozeer te verantwoorden heb over het feit, dat ik deze nagelaten Rialiederen publiceer, als wel over het feit, dat ik het eerst thans doe. Maar.... zoolang er uitzicht op het verschijnen van een volksuitgave der volledige werken bestond, was de mogelijkheid

aanwezig, dat ze daarin zouden worden opgenomen, In de tweede plaats verschijnen hier de zestien nagelaten Noodhoornliederen. Zij zijn als volgt te verdeelen : 10 strijdliederen in eigenlijken zin : „O Frankrijk”, „Belgicistenmoed”, „Franskiljons in Holland”, „De Redder”, „Vader Borms”, „Lente in Vlaanderen”, „De grafmaker”, „Havere en Vlaanderen”, „Grijpland” en „Het kommando”; verder drie van die stille, bezinnende gedichten, waarmede hij vanouds den stroom van zijn strijd-lust binnen de oevers placht te houden : „Tusschen nacht en dag”, „Aarde is zoo schoon” en „Geluk?” ; 2 drinkliedjes : „Het gouden liedje van den wijn” en „Pater Bibamus” ; en ten slotte een gedicht, waarin zijn paganisme zich uit : „Niet iedereen kan heiden zijn”.

Voor wie niet ten volle van den Vlaamschen strijd op de hoogte is, behoeven deze Noodhoornliederen hier en daar eenige verklaring. „O Frankrijk” is een merkwaardig gedicht. Het spreekt voor zichzelf. De „hoopen spaanderen”, die er in Vlaanderen vallen, is mede een toespeling op een tijdens den wereldoorlog aan Vlaamsche soldaten herhaaldelijk begaan onrecht, die wegens hun Vlaamsch-zijn tot zekeren dwangarbeid werden genoodzaakt, zooals het omkappen van boomen. In de vroegere Vlaamsche Frontpartij noemde men hen „de houthakkers”. In „Belgicistenmoed”

komt een toespeling voor op den „praatsmanstaatsman”, waarmede Frans van Cauwelaert is bedoeld (vgl. het gedicht „De averrechtsche leider” in „De Noodhoorn”, blz. 112, alsmede het erop volgende : „Een man is anders”), in wiens richting de scherpe pijlen van René de Clercq's tintelenden spot ontelbare malen zijn gevlogen. Het gedicht ontstond, toen weer eens met medewerking van de passieve flaminganten een amnaestievoorstel was verworpen. „Het geheim van het geheime fonds”, waarvan in „Franskiljons in Holland” wordt gesproken, doelt op den telken jare op de Fransche begrooting uitgetrokken post voor propaganda in het buitenland, van welke gelden de regeering de preciese bestemming niet behoeft mede te deelen. „De Redder” spreekt voor zichzelf. Het was het laatste gedicht, dat hij maakte. Hij had het, op een los blad papier geschreven, vóór zijn vertrek naar Maartensdijk in begin Mei 1932, waar hij sterven zou, in zijn huiskamer op den schoorsteenmantel gelegd. Na zijn dood heeft de „Dietsche Gedachte” het geplaatst. „Vader Borms” is in Februari 1929 gemaakt, op verzoek der familie Borms, als gelegenheidsgedicht bij den dood van den vader van Dr. August Borms. Men herinnert zich, dat deze laatste eenige weken te voren, op 9 December 1928, zich sedert 10 jaar wegens aktivisme in de gevangenis bevindende,

bij een tusschentijdsche verkiezing te Antwerpen met een meerderheid van 83000 stemmen tot volksvertegenwoordiger gekozen, en als gevolg van deze gebeurtenis kort daarop in vrijheid was gesteld. „Lente in Vlaanderen” spreekt voor zichzelf. Het is een zeer schoon en zuiver gedicht, dat in den geest haast nog meer aanknoopt bij zijn jeugdgedichten „Voor het volk” dan bij den eigenlijken „Noodhoorn”. „De grafmaker” is een van zijn meest rake korte satyrieke gedichten; het behoeft geen toelichting. In aansluiting eraan plaats ik nog eens de twee puntgedichtjes „Havere en Vlaanderen” en „Grijpland”, die maar in een der vier drukken van den „Noodhoorn” voorkomen, en niet in den laatsten, vrijwel volledigen, maar in den tegelijk met den eersten druk in de oorlogsjaren verschenen kleine, goedkoope uitgave onder den titel „Vaderlandsche liederen”. Voor wie het zich niet meer herinnert: de Belgische regeering vertoefde tijdens den oorlog in Havere, van waaruit zij haar Vlaamsch-vijandige maatregelen nam. „Het kommando” is een wel zeer populair gehouden satyre naar aanleiding van de weigering van den Vlaamschen rekrute de Leeuw, om aan een Fransch kommando gevolg te geven, waarvoor hij de wrekende hand der Belgische gerechtigheid had moeten voelen. Zij is onder het pseudoniem Reinaert de Vos in het weekblad „Vlaanderen”

verschenen. Toen René de Clercq haar af had, sprong er, hoewel hij natuurlijk beseftte, dat zij niet tot zijn fijnste en diepste werk kan worden gerekend, een onbedaarlijk plezier in hem op! En ik maak me sterk: in zijn lezers niet minder. Hetzelfde is het geval met het drinkliedje „Pater Bibamus”. Dat was zoo'n lijfdeun van hem, waaraan hij altijd weer genoot. Het andere drinkliedje, waaraan eveneens een vroolijke herinnering voor hemzelf verbonden was, omdat hij begonnen was het te maken uit plaaglust tegenover een zijner vrienden, die met theosofische neigingen was behept, is althans wat zijn laatste strofe betreft van meerdere bekendheid geworden: zij prijkt op de muren van het restaurant in den raadskelder te Utrecht. De overblijvende gedichten behoeven geen verklaring. „Tusschen nacht en dag” is op een vroegen ochtend te Castricum gemaakt. Het werd verleden jaar door Wies Moens in „Diet-brand” geplaatst. „Niet iedereen kan heiden zijn” is eveneens een gedicht van diepe schoonheid. Het zou niet te verantwoorden zijn geweest, wanneer ik het in het archief van het dagblad „Het Volk”, dat het vóór een zevental jaren in een Kerstnummer opnam, tot stof zou hebben laten vergaan.

En hiermede ben ik aan het einde van deze Inleiding. Ik heb gemeend, dat de nagedachtenis

van onzen grooten René de Clercq op geenerlei wijze beter kan worden geëerd dan door het aan de vergetelheid ontrukken van zijn nagelaten werk. Daarom verschijnt dit boek. Ik houd hiermee mijn plicht voor gedaan. Wanneer anderen te eeniger tijd — en wanneer is die tijd beter geschikt dan in zijn gedenkjaar 1937! — tot een volledige volksuitgave van zijn werken besluiten, kunnen zij op mijn medewerking bij het verkrijgen van het auteursrecht staat maken.

J. J. WIJNSTROOM.

Amsterdam, Februari 1937.

RIALIEDEREN

The right side of the page
is mostly blank.

The right side of the page
is mostly blank.

THE STATE OF TEXAS, COUNTY OF DALLAS, ss. I, the undersigned, Judge of the County Court, do hereby certify that the within and foregoing is a true and correct copy of the original as the same appears on the records of the County Court of Dallas County, Texas, this 1st day of January, 1901.

Witness my hand and the seal of the County Court at Dallas, Texas, this 1st day of January, 1901.

_____
Judge of the County Court.

Een bloem valt op mijn hart.
Vanwaar?
Uw oogen staan vol smart,
zijn rozenzwaar.

Weevervuld
is al het huis en zwart.
Die dragen zult,
draagt stil : een bloem valt op mijn hart.

Weer zal ik naast u rusten,
mijn liefde en zachte roem,
de lippen, die mij kusten,
zien sluiten als een bloem.

Met vreugd de hand bedauwen,
die ik nogmaals, nogmaals druk.
O heerlijkste der vrouwen,
blijf eeuwig mijn geluk.

Ik heb u lief, ik heb u lief !
Dat is mijn kus, dat is mijn groet,
dat is de blijdschap in mijn bloed,
dat is elk woord in elken brief,
dat is mijn hart : ik heb u lief.

Ik heb u lief, ik heb u lief !
Dat is mijn zorg, dat is mijn zang,
dat is mijn roem, mijn leven lang.
Slechts Hij, Die mij tot u verlief,
kent gansch mijn hart : ik heb u lief !

Vreugd die vreugd gedooft,
eer om aardsche lust
wolkenzwaar de hemel schreit,
zuiv're, zuiv're blauwigheid,
blijf mijn rust.

Die mijn hart verhoogt,
en mijn ziel verbeidt,
maak haar godbewust,
eeuwigheid, eeuwigheid,
zuiver blauwe eeuwigheid.

Noodlot, kom, ik tart uw haat.

Die zich van zichzelf ontriefde
en zijn leven voor zijn liefde
moedig laat,
die zijn avond en zijn morgen
in haar schoonheid weet geborgen,
vrees geen slagen die gij slaat.

Noodlot, kom, ik tart uw haat.

Sus, sus
mijn lijden niet, mijn vreugden niet.
Uw oogen laat een brandend lied,
uw ziel een diepen kus.

Is niet de liefde gansch de zon?
Zij straalt en bloedt.
Gloed moet
ik drinken uit haar laaie bron.

Dat Gij mijn leven zijt,
dat ik uw leven ben,
dat ik door Gods leven ken,
dat heeft, gelijk een ster te nacht,
het hoogste voor mijn ziel gebracht.

Wat ook ter wereld schokt,
wat ook in harten scheurt,
het wonder dat in ons gebeurt,
Gods vreugde, die in menschen schreit,
is Liefde, Liefde in eeuwigheid.

De wind is in den nacht,
een woeste jacht.
Maar rustig is mijn ziel.

De wind is in den nacht.
Ik wensch niet dat hij viel.
Mijn liefste luistert en herinneringen
zingen.

Moeten saam wij zwerven,
zonder land en zonder woonst,
Liefste, waar zij breekt door wolken
straalt de zon het schoonst.

Laat dus haat vervolgen,
niemand rooft ons diepste goed.
Zie de Lente in boomen bloeien.
Alzoo bloeit ons bloed.

Donkere dagen,
wilde vlagen,
en de bloei op 't schoonst geslagen ;
donkere dagen,
klare smart,
ach, mijn bloeiend hart !

Als mijn harte niet meer vlammen zal
in luiden slag van liederen, gloeien zal
het dieper nog
en stralen, stralen.

Als mijn harte niet meer gloeien zal
en koelen in de aarde, overal
zijn leliën toch,
leliën van dalen.

Mijn zorg, kan ook de zon
niet blijven in de wanden,
waar zij den klaren dag begon,
wanneer der liederenlust
vermoeit, breng gij, voor wie ze branden,
zacht donker om mijn rust.

Mijn hoofd is moe,
mijn hart is moe.
De deuren toe,
de vensters dicht.
Ach, onder aarde ligt geen licht.

Ria spreekt :

Liefste, kom uit,
de harde steenen uit.
Voel mee de teerheid van het kruid.
Hoor, is 't de merel, die daar fluit ?

Bloemen, bloemen !
Ze blinken blank en rood en geel.
Een zacht viooltje ontluikt den steel.
Laat staan, er zijn er nog niet veel.

Zie, de linde,
levend goud om 't oude brons.
Er is al groen, getjilp, gegons. —
Zie de linde : zij bloeit voor ons.

En de wolken !
Ze varen hoog, ze varen gauw,
een zuiv're sneeuw van zee en dauw.
Wolken en zon in 't frissche blauw.

Liefste, kom uit,
de harde steenen uit.
Elkander tegen door het kruid !
Is de aarde niet als ik : een bruid ?

De nacht is van mijn ziel gedaald.
Mijn liefste voelt en ziet
de zon des harten opgestraald,
de wereld in haar lied.

Aloveral, aloveral
is jeugd en kracht en gloed.
Hoe sterk de zomer zingen zal,
dat zingt in 't blijde bloed.

Wanneer wij door het spiegelend land
in gouden glanzen gaan,
de hemel, die van vreugden spant,
moet op het hoogste staan.

O liefde, vuur van bloed,
dat voedt mij en verteert,
hoe blijf ik ongedeerd
in uwen gloed?

Zon brandt de boomen op het hart.
De kruinen zegen.
Doch na de zwarte wintersmart
moet zon de bladeren brengen.

Lief, nu mijn weedom is gestild,
nu al de lucht
vol groen gerucht
en blauwe blijdschap trilt,
trippelt dit lied tot u, een klein, lief kind,
dat waiend is in licht en morgenwind.

Van waar komt gij getreden, ¹⁾
mijn schoon geluk ;
van waar komt gij getreden,
mijn schat ?

— Ik kom van uit de hoogte,
mijn schoon geluk ;
ik kom van uit de hoogte,
mijn schat.

Wat ligt daar in uw handen,
mijn schoon geluk ;
wat ligt daar in uw handen,
mijn schat ?

— Een hart in nieuwe rozen,
mijn schoon geluk ;
een hart in nieuwe rozen,
mijn schat.

¹⁾ Op een oude Vlaamsche volkswijze, waarvan de woorden alleen in den eersten regel: „Van waar komt gij getreden?” dezelfde zijn.

Zonnezuiv're, donkerschuwe,
eeuwig in der eeuwen jeugd,
is al 't schoone niet het uwe?
Liefde, zegen deze vreugd.

Zend uw klare gaven neder
op twee kind'ren van uw licht ;
en ons rein geluk keert weder
voor uw stralend aangezicht.

De groene boomen schijnen zwart,
en in 't verborgen
trilt hoop op morgen.

O vrouw, zoo gansch mijn hart,
aleeuwig heb ik lief uw schoon gelaat,
en de avond die vol sterren staat.

Het hoogste op aarde is liefde.
Het vuur der zon is liefde,
en ook de vlam der hel.

Haat is diep en dood is snel ;
maar niet als liefde.
De bliksem, die de vreugd in Eden kiefde,
trof niet zoo fel,
als liefde, zwaard van liefde.

Mijn ziel is in den berkeboom,
die wiegelt.
Hij roert vol groen, hij blankt zoo vroom.
Het blij gebladert spiegelt.

Mijn ziel is in den berkeboom,
die donkert.
Hij droomt een klaren zilv'ren droom,
een stroom van sterren flonkert.

Neem weg des twijfels nood,
der liefde donk're zonde.
Mijn hart bloedt zonder wonde.
Ik zie de wereld rood.

Ik moet gebroken dragen
leeden last.
Ach, twijfel is een onwaard gast.
Neem weg mijn dagen.

Neem weg des twijfels nood,
der liefde donk're zonde.
Mijn hart bloedt zonder wonde
bedroefd ten dood.

Eenige die mij raden kunt,
die bij trots mij deemoed gunt,
indien ik ijlend bruis, indien ik koortsig brand,
spaar mij niet,
maar snijd met vaste hand
het wilde van mijn ziel.

Al siddert heel mijn wezen
in het vlammen van de pijn,
spaar mij niet, ik moet genezen
en door smart gelouterd zijn.

De zon kan in den dag niet staan
of duizend felle vogels slaan.
Mijn hart is luid, mijn hoofd is luid.
De liederen vechten om er uit.

De zon kan in den dag niet staan
of hooger wil mijn harte gaan,
naar eene die in stralengloed
mij hooren moet.

Wanneer de zon zal zwerven
door roode duisternis ;
wanneer de sterren sterven
en 't licht ontluisterd is ;
en God zichzelf gebleven....
nog zal onz' liefde leven.

Mijn liefde is groot
en rein doorvuurd.
Tot aan den zonedood
mijn liefde duurt.

Is alles stil, alles zwart,
nog trilt de hemel van mijn hart.

Wanneer gedenkt ge mijn? ¹⁾

Wanneer gedenkt ge mijn?

— Als de zon in den morgen staat
en mijn lied naar de wolken gaat,

Liefste mijn,

denk ik dijn,

hopend dijn.

Wanneer gedenkt ge mijn?

Wanneer gedenkt ge mijn?

— Als de dagen ten avond zijn
en mijn bloed in den laatsten schijn,

Liefste mijn,

denk ik dijn,

stralend dijn.

Wanneer gedenkt ge mijn?

Wanneer gedenkt ge mijn?

— Als het nacht voor uwen wordt
en de bloem op mijn graf verdort,

Liefste mijn,

denk ik dijn,

eeuwig dijn.

¹⁾ Van dit lied maakte René de Clercq eerst de muziek, en dichtte vervolgens op de gevonden melodie deze woorden.

De grens is ver, mijn liefste wacht.
Ik moet daar heen voor nacht, voor nacht.

De boomen gaan. Eer 't donker wordt
schrijd ik de lange banen kort.

Blijf uit, blijf uit, blauwe avondster.
Mijn liefste wacht, de grens is ver.

Was dood het einde van mijn gang,
mij scheen de schoonste weg te lang.

De booten snijden door het water.
Wat blijft na wat er klotste en kliefde?
Bewogen rust.

Veel scheurt het hart, dat later
bezinken en verdiepen zal.
Doch boven al
zingt hooge lust,
straalt zon en liefde.

Uw oogen staan voor mij
den ganschen dag.
Waar ik gaan of keeren mag,
uw oogen staan voor mij.

Uw oogen vragen veel.
Wat kan ik geven ?
Mijn liefde en al mijn leven,
dat is al lang uw deel.

Ik heb noch land, noch huis,
vermogen noch bedienden,
alleen wat verre vrienden,
mijn arbeid en mijn kruis.

Uw oogen staan voor mij.
Wat heb ik meer te vragen ?
Ik draag wel zware dagen,
doch voel : zij gaan voorbij.

Verlangen, dat mij brandt in 't bloed,
wat zijt gij wreed, wat zijt gij zoet !

Ik dwaal door wouden, uren ver,
ter morgenzon, ter avondster,
bij middag en bij nachte.

Ik dwaal door wouden, uren ver,
en heb slechts één gedachte. . . .
Ik zie mijn liefste voor mij staan,
en kan niet in haar armen gaan.

O, vraag mij niet, gevrienden mijn ;
ik moet mijn treuren trouwer zijn
dan gij uw blijdst verblijden.

O, vraag mij niet, gevrienden mijn ;
ik wil verlangend lijden.

Verlangen, dat mij brandt in 't bloed,
wat zijt gij zoet, zoo zoet !

IK ZAL VOOR U DE ZOMER ZIJN.

Ik zal voor u de zomer zijn,
u overstralen met heilig vuur,
u overregenen met liederen en kussen.
Zie naar den rozemuur
des morgens, en den purpermuur
des avonds. Zie naar de wolken bij dag,
en de blauwten daartusschen !
Zie, o zie naar den zonneschijn !
Ik zal voor u de zomer zijn !

Volg den drijf der sterke stroomen,
kronkelend door den zilverbrand.
Ik ben in den slag
der golf, en in den zucht van het riet....
Ik ben in het hart der boomen,
een waaiende wind of een vogelkijn....
Een bloempje ben ik, blauwend aan den
waterkant.
Gij komt en vindt mij niet.

Ik zit zoo diep verscholen
in mijn teerheid, in mijn trouw....

En dan opeens weer, uit de wolken, straal
ik mijn gepeinzen uit
en zoek, waar uw gepeinzen dolen,
mijn bruid,
mijn vrouw....

Waar is uw ring, en waar het ooft ter
gouden schaal?

Ria,
voel mij 's avonds in de kamer staan,
waarin gij speelt,
en trillen op de trilling van uw ziel.
Weet mij om u in het vroom geheim der
nachten.

De schoonste sterren, sidderend om uw huis,
zijn mijn gedachten.

In mijne zorgen rust uw blanke beeld.

De maan

is opgegaan,

ik was de dauw, die viel....

Des ochtends, met den eersten geur der
bloemen,

trekt goudgeruisch
voorbij uw raam.
Ik blijf bij u.

O liefste, liefste mijn,
ik zal voor u de zomer zijn,
wat kwam en komen zal saâmbranden in
het nu
der eene vreugd,
dat al wie liefheeft u zal noemen
saâm
met lied en jeugd,
en eeuwig zich geheugt
den roem van uwen naam !

Zonnehart, klaar trillend goud,
naar het laaien van uw lucht
neemt mijn hart uit morgendauw
frissche vlucht ;

zingt, bazuïnt en tiereliert,
wat daar binnen vlamt en bruist,
wijl de dag, breed neergezwaard,
de aarde omruischt.

Of ik hem betooverd hoor
in het blauwend meigeblaart,
daar de maan met zilv'ren gloor
hooger vaart,

Nachtegal mijn hart niet houdt,
die daar kweelt op stillen twijg,
Leeuwerik ben ik, brandend goud,
tril en stijg.

Hoe grillig ook de wolken drijven,
de vaste zon vaart vol en groot.
Ons leven zal een zegen blijven
ook na den dood.

Wij schrijden saam door sterke zorgen,
in liefde, die elk wonder duidt.
De hooge rozen van den morgen
gaan voor ons uit.

Een menschlijk willen, godlijk moeten,
geeft ons bestreven ruimer vlucht ;
en de aarde, blijde om onze voeten,
draagt bloem en vrucht.

Draagt bloem, draagt vrucht, o vroom
verwekken,
o rijke rust na rijke dracht !
Mijn engel zal een engel dekken,
en ons de nacht.

Zijn dan de sterren omgetogen,
den hemel onzer droomen rond,
des ochtends kust het licht uw oogen,
en liefde uw mond.

Hoe konden wij, schoon hart, bij menschen
en daarmidden,
zoo bovenmenscheijk groot en grootsch
gezegend zijn,
was daar de zonne niet, die wij te zaam
aanbidden,
en in der zielen glans des hemels wederschijn.

Heb ik, uit eigen volk verstooten, lang
gezworven,
gij volgdet trouw en klaar, gelijk de dag
den nacht.
Die mij ter dood verwezen zijn vóór mij
gestorven,
doch in mijn diepste leeft, die mij het
diepste bracht.

Voorspoed is alles niet en arbeid meer ter
wereld.

Hartsliefde omhelst den arbeid, loutert
elke vreugd.

Wat onder vaste zon ook wankende
verdwerelt,
dat heil is eeuwig, dat ons eeuwiglijk
geheugt.

O Liefde, is onze liefde een wonder !
Ten hemel brandt zij als de zon.
De werelden gaan op en onder,
maar zij blijft staan, waar zij begon.

Maar zij blijft staan of schijnt te stijgen
bij elke trede die wij doen.
Ons leven is een zuiver hijgen
naar zonnekracht en zomergroen.

Wat geeft het of wij onbegrepen
als menschen onder menschen gaan,
of schaduwlovers, hartbenepen,
de hoogste wegen niet bestaan.

Door liefde zijn wij uitverkoren
om een te zijn in held'ren plicht.
Wie tot den zonnekreits behooren,
gaan eeuwig, eeuwig in schoon licht.

O Lieve, die ik steeds mijn Vrouw mag
noemen,
schouw blij in blauw gewelf :
nog bloeit de zon in harten en in bloemen
en in haar eeuwig zelf.

Nog bloeit de zon en zingt van groote dagen
en jaren om ons heen.
Hoe wij te zamen vreugd en leed gedragen,
weet zij, de hooge, alleen.

En zij blijft sterken, mocht het al begeven
wat menschelijk en aardsch ;
verheffend onze levens tot haar leven
in liefde hemelwaarts.

NOODHOORNLIEDEREN

O Goddelijk en Heilig
al wat ons heere is
in ons hart en in ons
in ons hart en in ons
in ons hart en in ons

O Goddelijk en Heilig
al wat ons heere is
in ons hart en in ons
in ons hart en in ons
in ons hart en in ons

O Goddelijk en Heilig
al wat ons heere is
in ons hart en in ons
in ons hart en in ons
in ons hart en in ons

O Goddelijk en Heilig

THE HISTORY OF THE

... of the ...

... of the ...

... of the ...

O FRANKRIJK ¹⁾

O Frankrijk, o Frankrijk,
dat hier uw heeren zondt,
er vallen hoopen spaanderen
in Vlaanderen.
Wij breken 't slecht verbond.

O Frankrijk, o Frankrijk,
wij achten het luttel kwaad,
dat gij met uw vazalen,
de Walen,
den Vlaamschen grond verlaat.

O Frankrijk, o Frankrijk,
gij waart bij ons niet thuis.
Wij hebben om u gedragen
veel plagen,
en België 't zware kruis.

¹⁾ Zie inleiding blz. 18.

O Frankrijk, o Frankrijk,
hoort gij de bijlen slaan ?
Er vallen hoopen spaanderen
In Vlaanderen.
Gij, heeren, ruimt de baan !

BELGICISTENMOED ¹⁾

Het is geschied. Hoe kon het anders ?
De patriotten-vaderlanders,
de praatsman-staatsman ²⁾ en de rest
zijn met de lafsten laf gebleven.
Dat zet de kroon op hun laf leven.
Dat zijn de lauwaards op hun best.

Hoe zou de baatzucht edel denken ?
Hoe zou de slaafschheid vrijheid schenken ?
Hoe zouden Belgen Vlaming zijn ?
Verwacht niets groots van kleine menschkens.
Vlaamsch recht ? Dat komt, dat komt
    allengskens,
maar eerst als schaduw, eerst als schijn.

O aartspartijdige partijen,
wat goeds kan ooit voor 't volk gedijen
uit uwe dienaars, niemands al ?
Die daar te Brussel zijn gezeten

¹⁾ Zie Inleiding blz. 19.

²⁾ Van Cauwelaert ; zie Inleiding.

op hoogen stoel, zijn lang vergeten
als onze naam nog sterken zal.

Houdt Borms gevangen, houdt verbannen
de trouwe, kloeke, stoute mannen,
die daden binden in hun woord.
Van aan den IJzer tot de Schelde
wordt weer de naam van Artevelde
door honderdduizenden gehoord.

Dient vrij den staat om roofsche renten,
viert mee voor oorlogsmonumenten,
bedrukt het land met schreeuwerig brons,
zingt Brabançonnes als nooit tevoren :
het Volk is lang voor u verloren ;
de jeugd is ons, de geest is ons.

Wordt gij ooit wijs, het komt te spade.
Wij bieden strijd en geen genade,
een strijd om recht en niet om buit.
In 't schandfeest om een eeuw Vlaamschlijden
zal wraak neerbranden en bevrijden.
Uw schaal gaat op, uw rijk is uit.

FRANSKILJONS IN HOLLAND

In Holland zijn er Franskiljons
zoo goed als bij ons.

In Vlaanderen wat plezanter,
in Holland wat pedanter.

Maar alle liggen, naar fraai gebruik,
voor Frankrijk op hun buik.

Voor 't eigen volk gegreins en gefrons
zoo goed als bij ons.

Voor vreemde reputaties
gewierook, adoraties,
met al 't gezwets en half den zwier
van den Franschen conferencier.

't Regent ook hier pronkzilver en brons
zoo goed als bij ons.

Palmen schooit men en orden,
om apen van apen te worden.

Parlee fransee is de leukste pret
van een Hollandsch-Fransch banket.

Wij kennen 't geheim van 't geheime fonds¹⁾
zoo goed als bij ons.
Wij kennen de holle leuzen,
het leiden bij lange neuzen,
het loos gevlei en de stoute list
van den Franschen propagandist.

Hier krijgen de Franskiljons de bons,
zoo goed als bij ons.
Dan helpt die kwetterende kwanten
parleeren noch parlesanten.
In Frankrijk kunnen zij achteraan
in het laatste rijtje staan.

¹⁾ Zie Inleiding blz. 19.

DE REDDER ¹⁾

„Wij willen een leider, die leiden kan,
een sterken man, een harden man ;
die geen vijanden telt en geen vrienden ontziet.
Wij willen een redder !” — Gij, roept hem niet.
Maar als hij komt uit eigen drang,
en gaat zijn wonderen hoogen gang,
door velen gevolgd, met velen in strijd,
o, hoed u voor laster, hoed u voor nijd.
Want doornen groeien er scherp in de heg,
en steenen liggen te grijp langs den weg.
En het grauw voelt steeds als een brand in
zijn bloed,
wat het liefst den profeet en den heiland doet.
Gij, roept hem niet, noch benijdt hem niet.
Meer dan gij lijdt hij nood en verdriet,
eindigend eenzaam, die eenzaam begon.
Want zie : rechtvaardigheid is zijn zon !

¹⁾ Zie Inleiding blz. 19.

VADER BORMS¹⁾

Gezegend wie aan 't arme Vlaanderen
heeft gegeven
een edel strijdbaar kroost.

Gezegend wie, trots ouderdom, toch mocht
beleven
den zege van zijn grooten zoon, en stierf
getroost
toen hij den lang gekerkerde in triomf zag
dragen
weer tot zijn huis en volk, weer tot zijn
werk en strijd.

Volg, vader Borms, nu van omhoog den
groei der dagen :
door uwen zoon wordt Vlaanderland bevrijd.

¹⁾ Zie Inleiding blz. 19 en 20.

LENTE IN VLAANDEREN

O, de eerste dag vol lachend licht,
vol liederen in 't geboomt !
O, zon op een menschenaangezicht....
Ik had u niet zoo gedroomd !

O, de eerste daad na een eeuw van druk !
O, 't volk dat samenloopt,
zijn recht verlangt en door recht geluk....
Ik had u niet zoo gehoopt !

Laat dreigen nog stormen uit grauwe wolk
en vlagen van nijd en woê.
Wij Vlamingen zijn een zonnevolk,
wij gaan ten zomer toe.

DE GRAFMAKER

Raaf, raaf.

Komt ge zien, wiens graf ik graaf?

België is 't, België was 't.

De vogel krast :

„Graaf”.

HAVERE EN VLAANDEREN ¹⁾

Een ezelsk was in een leeuwenhuid,
maar zijn geluid
bleef : balken.

Werd slapend ook de leeuw in ezelsvel
gehuld :

als hij ontwaakt, hij brult.

Pas op uw huid, gij schalken !

¹⁾ Zie Inleiding blz. 20.

GRIJPLAND

Grijpland,
nijpland,
Engeland,

steek schoon Vlaanderen niet in brand.
Blijf van onz' steden, blijf van onz' dorpen,
waar gij den haat en den honger zaait.
Laat uw bommen onuitgeworpen,
wilt gij niet zien, dat Londen laait.
Loert gij op haat, loert gij op buit,
vecht uw vechtlust elders uit.

Grijpland,
nijpland,
Engeland,

maak geen klauw van een menschenhand.
Laat uw roem- en uw roofzucht varen ;
denk om den Ier, denk om den Boer.
Scheld niet uw burenen tot barbaren,
houd niet de waarheid voor een hoer,
Tot een anders leed
doe niet zoo breed,
eng, eng Engeland !

HET KOMMANDO ¹⁾

De korporaal schreeuwt : „Borms of
Daems, ²⁾
het moet hier uit zijn met uw Vlaamsch !”

Dan komt de edele sergeant :
„Is deze boer een flamingant ?”

De luitenant die strijkt zijn snor :
een Vlaamsche meid, ça passe encor’.

De kapitein roept : „Kerels, koes !
Pour la Belgique nous mourrons tous”.

’t Majoorken trekt zijn bliksem-lat :
„Crénom de dieu wat is me dat ! ?”

De kolonel die weet het wel :
dat Vlaamsch dat geeft hem kippenvel.

¹⁾ Zie Inleiding blz. 20 en 21.

²⁾ Gelijk Borms sedert het aktivisme, zoo was vóór den oorlog Daems de voorman der radikaalste Vlaamschgezinden.

De generaal, gewiekste Waal :
„Moi, j'aime bien la moedertaal”.

De koning, een moderne vent,
zwijgt stil en trekt zijn traktement.

TUSSCHEN NACHT EN DAG

Tusschen nacht en dag stond ik op hooge duin
en zocht de zon.

De zee, diep achter mij,
sloeg schuim uit wateren grauw en bruin,
en woeste wolken schoven over en voorbij.

Ik zocht de zon, die branden moest
de wolken weg en weg mijn wee,
zoodat ik mee
ter hoogte van haar hoofd
mijn hoofd verheffen kon.

Doch 't licht kwam zonder zon.
De lucht bleef woest
en woest de zee.
Ik daalde van de duin en heb de zorg geloofd.

AARDE IS ZOO SCHOON.

Aarde is zoo schoon.

Eeuwige frischheid waait uit gras en dauw
en loover.

Elke vogel slaat een eigen toon
door 't zwellend ruim.

De leeuwerik spant de kroon.

Aarde is zoo schoon, zoo schoon.

De hemel ziet haar aan
en buigt met wolken er over.

Van vreugde alle harten slaan
een juichgeluid.

De dichter spant de kroon.

Aarde is zoo schoon, zoo schoon, zoo schoon !

GELUK ?

In gouden avond enden
niet alle gouden dagen.
't Valt zwaar, om zonder schenden
Geluk te dragen.

Geluk !... Wie daarop roemen,
het allerbrooste en teerste !...
Ach, volle bloesembloemen
vallen het eerste.

PATER BIBAMUS

Al woon ik in het klooster,
van steen is mijn harte niet.
Wijn is mijn vertrooster,
vasten mijn verdriet.

Bibamus, zegt de pater,
liever wijn dan water.
Bibamus ! Drinkt, gelijk
uw ziel in 't hemelrijk.

Van alle goeie dingen
is 't beste nog de wijn.
Wil pater vroolijk zingen,
daar moet gedronken zijn.

Bibamus, zegt de pater,
liever wijn dan water.
Bibamus ! Drinkt, gelijk
uw ziel in 't hemelrijk.

Gij hoort, mijn stem is helder
als 't vocht in mijne kruik.
De sleutels van den kelder,
die rinkelen op mijn buik.

Bibamus, zegt de pater,
liever wijn dan water,
Bibamus ! Drinkt gelijk
uw ziel in 't hemelrijk.

Het schijnt u allen wonder,
hoe vol mijn wangen zijn.
Dat komt van rooien Bourgonder,
dat komt van gouden Rijn.

Bibamus, zegt de pater,
liever wijn dan water.
Bibamus ! Drinkt, gelijk
uw ziel in 't hemelrijk.

Het staat niet in een boekske,
wat ik ten hemel bid.
Zet mij maar in het hoekske
waar vader Noach zit.

Bibamus, zegt de pater,
liever wijn dan water.
Bibamus ! Drinkt, gelijk
uw ziel in 't hemelrijk.

Al noemt men mij eerwaarde,
'k Maak u geen leugens wijs :
daar is een hel op aarde,
maar ook een paradijs !

Bibamus, zegt de pater,
liever wijn dan water.

Bibamus ! Drinkt, gelijk
uw ziel in 't hemelrijk.

HET GOUDEN LIEDJE VAN DEN WIJN.

Het gouden liedje van den wijn,
dat heeft geen theosoof gevonden.

Wijn is een veel te zoete drank
dan dat hij zou gedronken zijn
door zure monden.

Gelijk in deze kleur en klank,
Zon trilt in wijn en rank.

Een grauwe trouwloosheid aan aard
begaan, wie zich om vreugd verdrieten.

Sta verre die van dezen disch,
waar geur van goudwijn, godenwaard,
lokt tot genieten.

Zoolang in wijn nog waarheid is,
weg, schijnvrome ergernis !

Daar moet nog helder opgehaald ¹⁾,
daar moet nog helder ingeschonken,
met glas aan glas geklonken zijn ;
daar moet nog versch en onverschaald
een teug gedronken
op vriendschap, die, als ed'le wijn,
nooit oud genoeg kan zijn !

1) „Daar moet nog helder opgehaald” beteekent :
er moet nog een nieuwe flesch helderen wijn uit
den wijnkelder worden gehaald.

NIET IEDEREEN KAN HEIDEN ZIJN.

Niet iedereen kan heiden zijn.
Daartoe hoort kracht en moed ;
een vast geloof in zon en wijn,
en blijde lust in 't bloed.

Niet iedereen voelt zijn verlangst
voldaan op aardes schoot ;
schrijdt door het leven zonder angst,
en zonder klacht ten dood.

Den aardeling heeft aarde schier
te moederlijk verwend.
De heiden leeft zijn leven hier
in schoonheid tot het end.

De leeuwerik zingt van 's ochtends vroeg,
De hemel, waar hij vliegt,
is hoog genoeg, is schoon genoeg.
Elk' and're hemel liegt.

Elk' and're hemel is een waan.
Alleen het luchtgewelf,
de diepten, waar de sterren staan,
bloeit heerlijk in mijzelf.

INHOLDING
The first part of the book is devoted to a
study of the history of the
movement, and the second part
to a study of the present situation.

Inleiding	7
-----------------	---

RIALIEDEREN

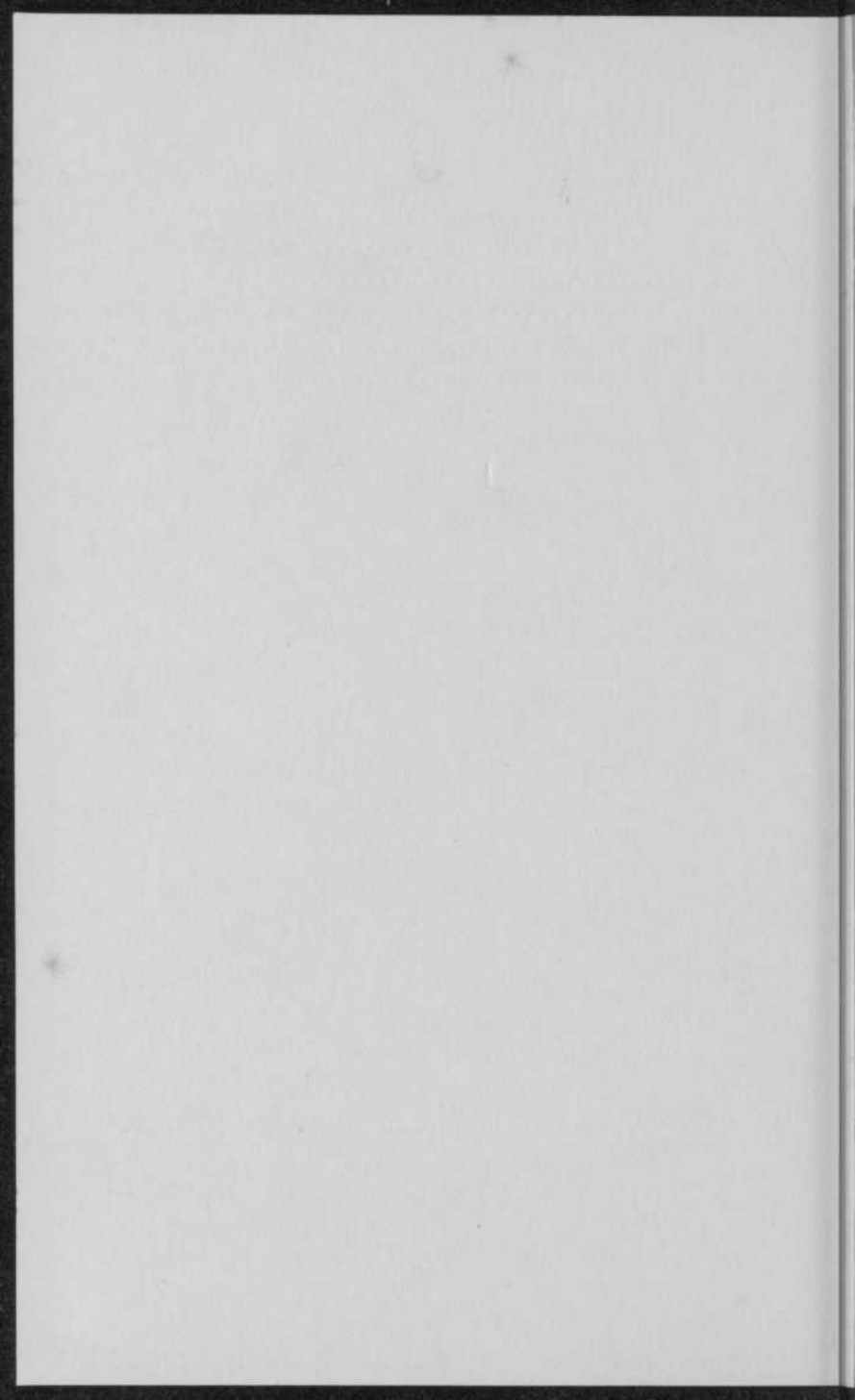
Een bloem valt op mijn hart	25
Weer zal ik naast u rusten.....	26
Ik heb u lief, ik heb u lief.....	27
Vreugd die vreugd gedooft	28
Noodlot, kom, ik tart uw haat.....	29
Sus, sus	30
Dat Gij mijn leven zijt.....	31
De wind is in den nacht	32
Moeten saam wij zwerven	33
Donkere dagen	34
Als mijn harte niet meer vlammen zal.....	35
Mijn zorg, kan ook de zon	36
Mijn hoofd is moe.....	37
Liefste, kom uit	38
De nacht is van mijn ziel gedaald.....	39
O liefde, vuur van bloed.....	40
Lief, nu mijn weedom is gestild.....	41
Van waar komt gij getreden	42
Zonnezuiv're, donkerschuwe	43
De groene boomen schijnen zwart.....	44
Het hoogste op aarde is liefde.....	45
Mijn ziel is in den berkeboom	46
Neem weg des twijfels nood.....	47
Eenige die mij raden kunt	48

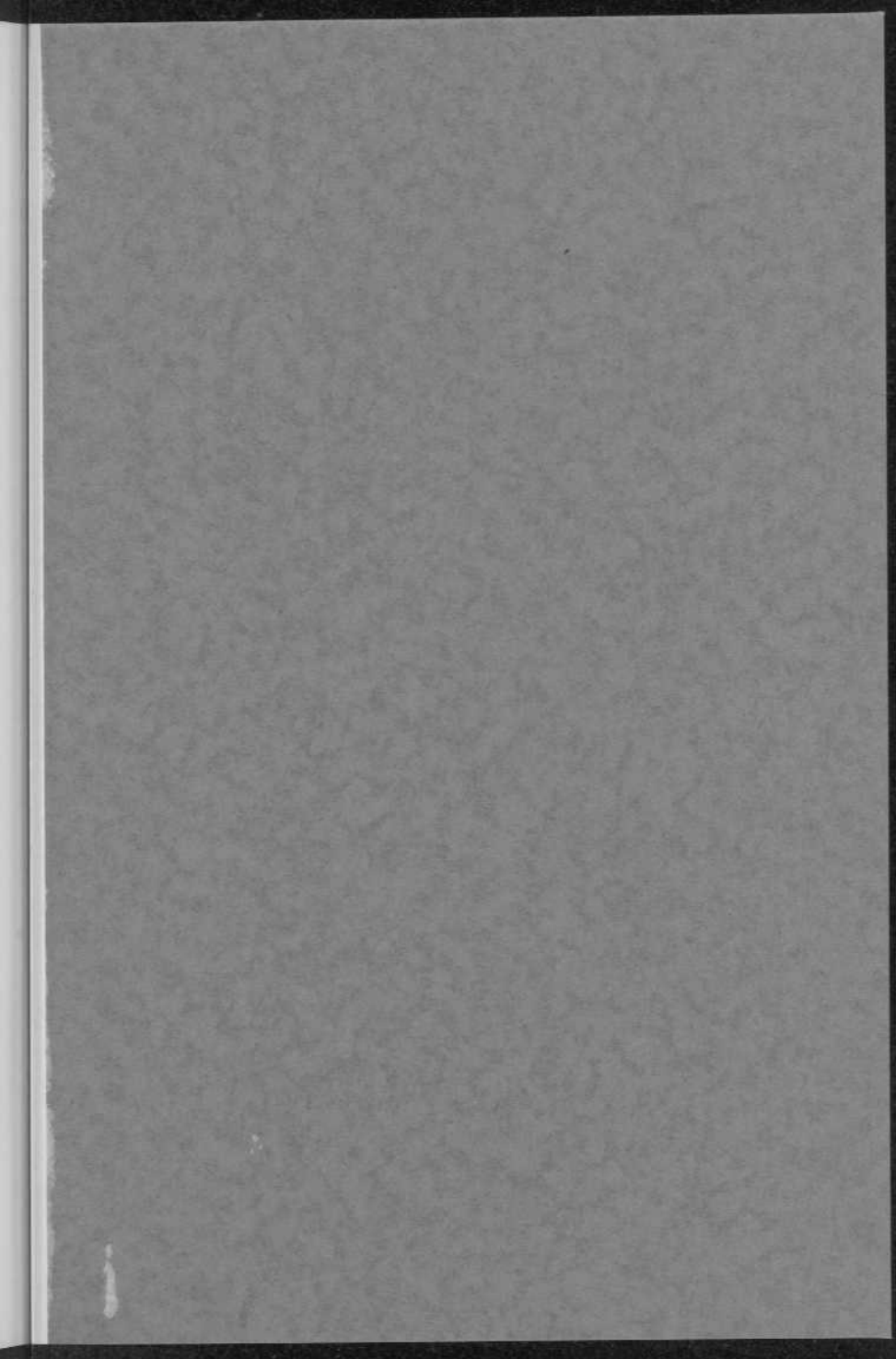
	blz.
De zon kan in den dag niet staan.....	49
Wanneer de zon zal zwerven	50
Mijn liefde is groot	51
Wanneer gedenkt ge mijn?	52
De grens is ver, mijn liefste wacht.....	53
De booten snijden door het water.....	54
Uw oogen staan voor mij.....	55
Verlangen, dat mij brandt in 't bloed.....	56
Ik zal voor u de zomer zijn.....	57
Zonehart, klaar trillend goud.....	60
Hoe grillig ook de wolken drijven.....	61
Hoe konden wij, schoon hart, bij menschen en daarmidden	62
O Liefde, is onze liefde een wonder!	63
O Lieve, die ik steeds mijn Vrouw mag noemen	64

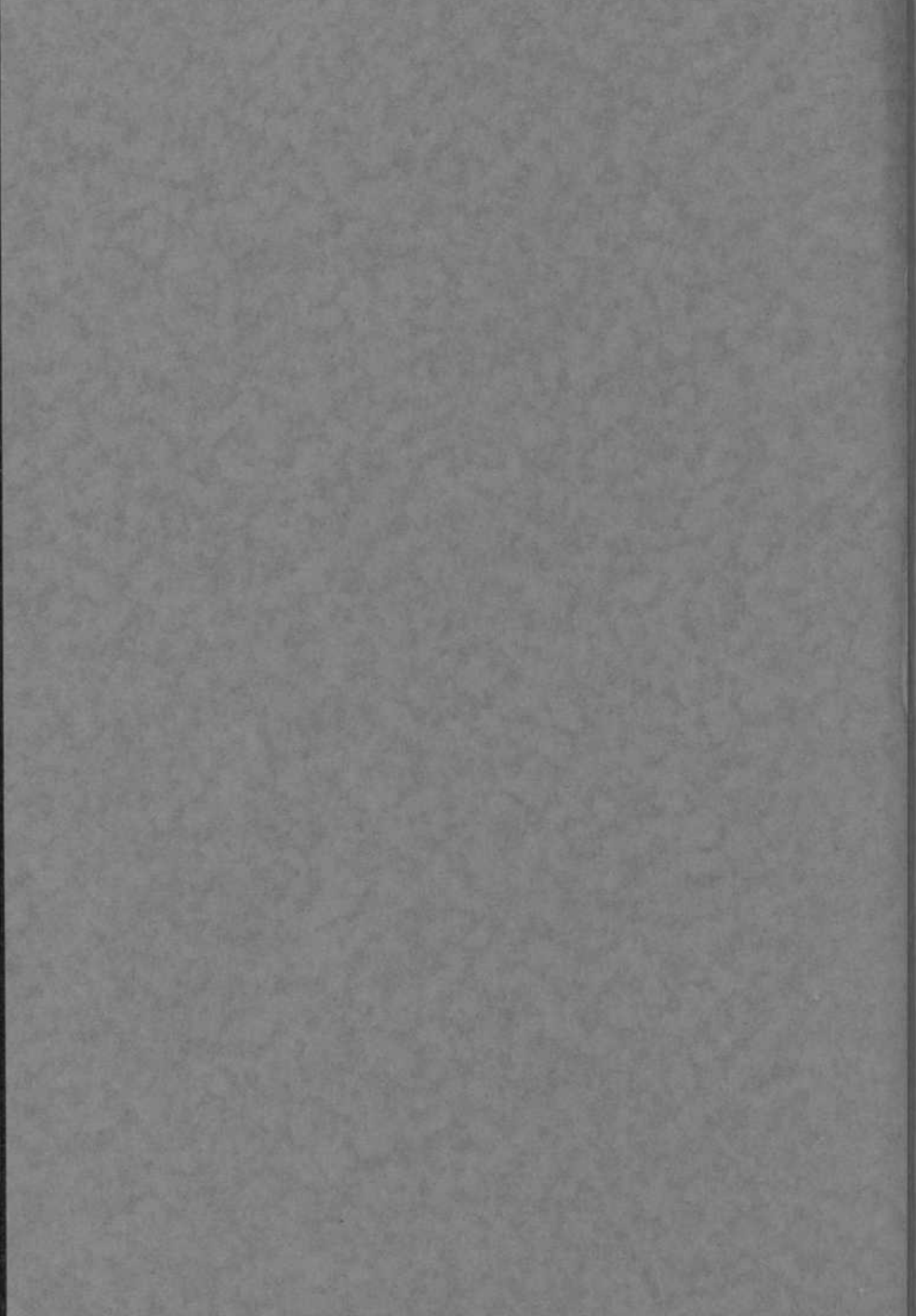
NOODHOORNLIEDEREN

O Frankrijk	67
Belgicistenmoed	69
Franskiljons in Holland.....	71
De Redder	73
Vader Borms	74
Lente in Vlaanderen	75
De grafmaker	76
Havere en Vlaanderen	77
Grijpland	78
Het kommando	79

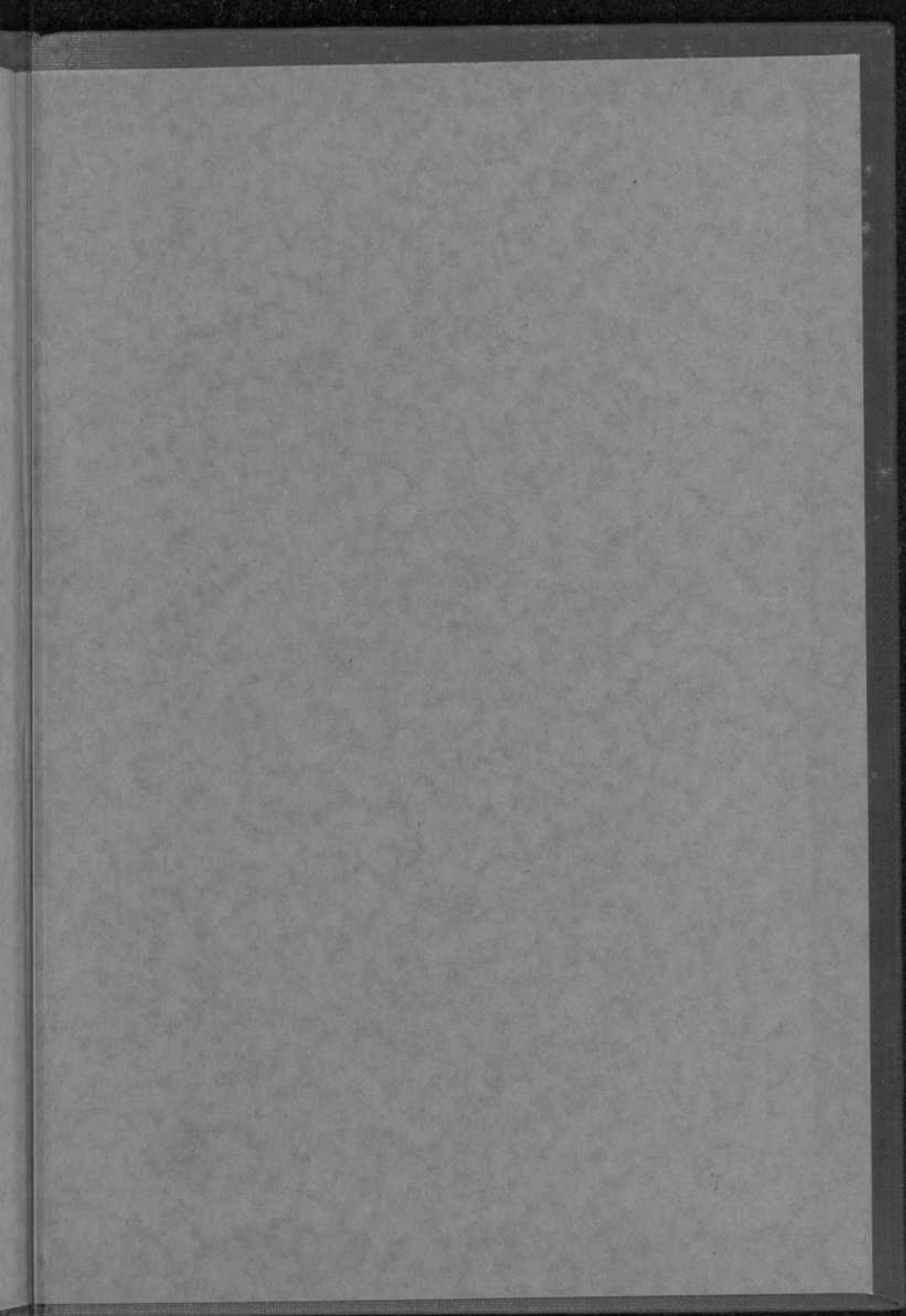
	blz.
Tusschen nacht en dag.....	81
Aarde is zoo schoon	82
Geluk?	83
Pater Bibamus.....	84
Het gouden liedje van den wijn.....	87
Niet iedereen kan heiden zijn	89

BRINKMAN PROC. NR. 8

60 12 254

DEPOT NED. PUBL.

2 132 123